

پرستاری

مؤلف: فاطمه استشاره
ناظر: محمدحسین فلاحزاده
ناشر: بهار دلها
صفحه آرا: حسین نرگسی
چاپ: مینایی
نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۳
شمارگان: ۳۰۰۰
قیمت: ۳۰۰۰ تومان



سرشناسیه: استشاره، فاطمه، ۱۳۴۵
عنوان و نام پدیدآور: پرستاری؛ مؤلف فاطمه استشاره؛ به
سفارش ستاد احیاء امر به معروف و نهی از منکر - با راهنمایی
محمدحسین فلاحزاده.
مشخصات نشر: قم: بهار دلها، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری: ۸۰ ص.؛ ۲۱×۲۸ سانتیمتر.
فروست: فقه و زندگی؛ ۴-۶۰-۶۹۸۷-۶۰۰-۹۷۸۰-۳۰۰۰-۳۰۰۰
سایک: وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتاب حاضر اولین بار با عنوان احکام پرستاری در
سال ۱۳۷۹ توسط سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشگاه بافت، علوم
(ع)، انتشارات نور السجاده منتشر شده است.
یادداشت: کتابنامه: ص ۸۰-۷۹؛ همچنین به صورت پرنوس
عنوان دیگر: احکام پرستاری.
موضوع: پرستاری (فقه)
موضوع: پرستاری جنبه‌های مذهبی اسلام
موضوع: پرستاری فتاوا
شناسه افزوده: فلاحزاده، محمدحسین، ۱۳۳۸. ناظر
شناسه افزوده: ستاد احیاء امر به معروف و نهی از منکر
رده بندی کنگره: آ ۴: ۱۳۹۳BP۱۹۸:۶
رده بندی دیوبی: ۳۹۷:۳۷۲
شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۹۶۲۷۷



مرکز بخش: قم
تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۴۱۳۶۲
همراه: ۰۹۱۲۷۵۳۲۰۴۱
www.bahar-e-delha.ir

ع

فقه و زندگی



بازارهنمایی حجت الاسلام محمد حسین فلاح زاده

مستشار و مدیر عامل مؤسسه فقه و زندگی

فاطمه استشاره

فهرست

۹.....سخن پژوهشگرده

۱۳.....مقدمه

فصل اول: کلیات پرستاری

۱۷.....ارزش پرستاری

۱۸.....پرستاری در اسلام

فصل دوم: اخلاق پرستاری

۲۱.....اخلاق پرستاری

۲۲.....رعایت اخلاق در برخورد پرستار با بیمار

فصل سوم: احکام پرستاری

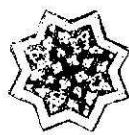
۲۵.....احکام پرستاری

۲۷.....بخش اول: احکام عبادت

۲۷.....نماز

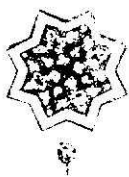
۲۸.....وضو

۳۰	وضوی جبیره‌ای
۳۰	احکام پرستاری
۳۱	مقدار جراحت و حکم آن
۳۳	خلاصه احکام وضوی جبیره‌ای
۳۵	موارد تیمم
۳۶	نحوه تیمم
۳۶	وقت نماز
۳۸	نماز بیماران
۳۹	نماز نشسته (چه وقت نماز را نشسته بخوانیم)
۴۰	چگونگی نماز نشسته
۴۱	چه وقت نماز را خوابیده بخوانیم
۴۱	چگونگی نماز خوابیده
۴۲	بیدار کردن بیمار برای نماز
۴۳	سخنی با پرستاران
۴۴	نماز با بدن یا لباس نجس
۴۷	بخش دوم: طهارت
۴۷	خون
۴۸	انتقال خون و خرید و فروش آن
۴۹	عضو جدا شده
۴۹	میت یا انسان مرده
۵۰	احکام محتضر
۵۲	راه ثابت شدن نجاست
۵۵	خوردن و آشامیدن چیز حرام یا نجس برای معالجه



۵۶	تطهیر اشیای نجس
۵۶	روزه
۶۰	تزریق برای روزه‌دار
۶۰	خمس
۶۳	بخش سوم: احکام اجتماعی
۶۳	امر به معروف و نهی از منکر
۶۵	احکام نگاه و لمس
۷۰	احکام تماس
۷۲	احکام پوشش
۷۳	لباس پرستارها
۷۵	جوراب
۷۵	احکام زینت و آرایش
۷۶	احکام روابط زن و مرد
۷۹	بخش چهارم: مسایل مالی
۷۹	مالی (احکام مالی)
۷۹	بیت المال
۸۰	ضمان
۸۲	هدیه گرفتن
۸۲	اشیاء پیدا شده
۸۳	منابع

پیشگفتار



سخن پژوهشگر

از دیدگاه اسلام، همان گونه که دین راهنمای اندیشه و اخلاق و عبادت‌ها است، راهنمای انتخاب شغل و بایدها و نبایدها در قلمرو تولید، توزیع، مصرف، مدیریت و اقتصاد هم محسوب می‌شود. شناخت مکاسب، متاجر، صنایع و مشاغل حلال و حرام ضرورت زندگی اسلامی است. طرح پژوهشی - فرهنگی «فقه و زندگی» با این عقیده شکل گرفت که اسلام پاسخگوی نیازهای بشر در همه عرصه‌های زندگی است.

مشاغل مختلف صدها حکم واجب و مستحب و شرایط حقوقی و اخلاقی دارد که دانستن آن در سلامت روابط اجتماعی و تکامل اخلاقی و معنوی انسان اثر می‌گذارد. همچنین صدها حرام و مکروه دارد که انجام آن فضای زندگی جمعی و اسلامی را آلوده می‌سازد و ابهام آن دلهره و تردید می‌آفریند. آشنایی با احکام ویژه هر صنف برای دست‌اندرکاران آن ضرورت حتمی و برای مراجعان به آن مشاغل «نیاز

قطعی» و برای اهل مطالعه، دانش اجتماعی-دینی، مفید و روشنگر است.

با توجه به این حقیقت، مسئولان ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر- که سیمای نورانی فقهی بیدار و دلسوز و شجاع، همچون حضرت آیه الله جنتی «دام ظلّه العالی» در صدر آن می درخشد- این نیاز را احساس کردند که اگر اصناف و اقشار اجتماعی با حلال و حرام های الهی و واجب و مستحب آشنا باشند معروف های بسیاری تحقق خواهد یافت و آمار منکرات اجتماعی کاهش چشمگیری خواهد داشت. این مهم، تلاش برای تدوین احکام صنفی و آموزش مستقیم و غیر مستقیم را جدی تر ساخت. تدوین متون آموزشی و توجیهی برای اصناف و نیازهایی است که جای خالی آن در این میدان به خوبی احساس گردید و برای تحقق این هدف از برخی فضایی محترم حوزه علمیه قم استمداد شد و کار تهیه متون مورد نیاز برای اصناف مختلف تولیدی توزیعی، خدماتی و صنعتی آغاز گردید. این افتخار نصیب پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر شد و با نظارت علمی چند تن از محققان و نویسندگان از جمله حجة الاسلام محمود مهملی پور و حجة الاسلام محمد حسین فلاح زاده به توفیق الهی سامان یافت. مجموعه حاضر نقطه پیوند «فقه» و «زندگی» است؛ که چگونگی تأمین معیشت حلال را به مسلمانان و صاحبان مشاغل گوناگون می آموزد و فقه را از تئوری به عمل و دین نظری را به صحنه عمل و تجربه اجتماعی نزدیک می سازد.

از آنجا که بسیاری از مشکلات اجتماعی، ناشی از ندانستن احکام الهی و عمل نکردن به قوانین فقهی است، اگر دولت ملت، مسئولان و



مردم در روابط خویش دستورهای زندگی بخش الهی را بشناسند و عمل کنند زندگی هر روز شیرین و شیرین تر می شود و بی اعتمادی ها و بدبینی ها و ستم های اجتماعی رخت برمی بندد و زمینه برای رشد معنوی و اخلاقی و سعادت جاودانی فراهم می گردد.

شناخت دقیق قوانین الهی از قرآن و سنت، شناخت عمیق واقعیت اجتماعی و روش های تولید و توزیع و مصرف و ارائه خدمات و کالاهای و گسترش صداقت در روابط مردم، زمینه «عدالت اجتماعی» را فراهم می کند.

نویسندگان همکار در این پژوهش هدفی جز شناخت وظیفه الهی و دینی هر صنف و ابلاغ احکام به صاحبان مشاغل گوناگون نداشته و در این زمینه از قرآن و سنت و فقه اهل بیت علیهم السلام و اخلاق اسلامی و اصول مسلم عقلی بهره گرفته اند. امید است با دریافت رهنمودهای دانشوران رشته های گوناگون و فقهای بزرگوار و صاحبان مشاغل، این مجموعه کامل و کامل تر شود و زمینه اجرای قوانین اسلامی در زندگی فردی و اجتماعی فراهم آید.

در پایان از تمام مسئولان و دست اندرکاران، به ویژه دبیر «ستاد احیای امر به معروف و نهی از منکر»، جناب حجة الاسلام والمسلمین حاج سید احمد زرگر و تشکل های مردمی ستاد، که ما را در شناخت موضوعات و مصادیق احکام یاری کردند، تشکر نموده و از همه صاحب نظران دلسوز و محققان و دست اندرکاران امور اصناف و برادران و خواهران مؤمن و متعهد در واحدهای صنفی تقاضا می شود دیدگاه های علمی، تجربی خویش را در جهت تکمیل و اصلاح این مجموعه به آدرس: قم، بلوار سمیه، کوچه ۱۲، پلاک ۳۵۵،

ص-پ: ۸۷۸۷۸-۳۷۱۵۶ شماره تماس ۰۲۵۳۷۷۳۴۲۳_۰۲۵۳۷۷۳۹۳۳

ارسال دارند و ما را در ارائه خدمات فرهنگی بیشتر و بهتر یاری کنند.

والله ولي التوفيق

قم- پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر

www.ketab.ir